

Gjennomføringsplan Leve hele livet

Agder 2021-2023

Innhold

REGIONAL TILNÆRMING	3
ANSVAR, ROLLER OG OPPGAVER I REGIONALT STØTTEAPPARAT	5
MEDVIRKNING OG INVOLVERING	6
SAMARBEID OG DIALOG	7
PLAN FOR NETTVERKSARBEID	7
KOMMUNIKASJONSPLAN	8

Regional tilnærming

Regionalt støtteapparat for Leve hele livet består i Agder av:

- Statsforvalteren i Agder
- KS Agder
- USHT øst
- USHT vest
- Brukerrepresentant øst (Arendal)
- Brukerrepresentant vest (Kristiansand)
- Senter for omsorgsforskning

I tillegg deltar flere andre samarbeidspartnere på enkelte tema. Samarbeidspartnerne er:

- Fylkeskommunen
 - Analyse, Regionalt utviklingsarbeid, Samferdsel/transport
- Fylkeseldreråd
 - Støtte til alle kommuners eldreråd
- Husbanken
 - Investeringsstilskudd og planlegging av nye omsorgsbygg
- Norges frivilligsentraler
 - Støtte til kommunal satsning på frivillighet
- Universitetet i Agder/BynettSør
 - Tverrsektorielt arbeid rundt plan/samfunnsplanlegging og utvikling av knutepunkt

Støtteapparatet ble første gang etablert høsten 2018. Det er gjort tilpasninger i gruppen underveis.

Arbeidet med reformen skal ses opp mot andre statlige og regionale føringer/satsninger. Eksempelvis kompetanseløft 2025, Demensplan 2025, pårørendestrategi og nasjonal ernæringsstrategi for eldre.

For 2021 er det gitt forventninger om at kommuner i løpet av året skal ha fattet politiske vedtak om hvordan reformen skal gjennomføres lokalt og at de kan dokumentere at de har eller har planlagt forankring av vedtakene i kommunale plandokumenter. Det betyr at støtteapparatene gjennom 2021 skal planlegge både hvordan man fortsatt skal legge til rette for støtte til kommuner i slutføringen av fase 2 (planfasen) i reformen, bistå i overgangen til fase 3 (gjennomføringsfase) og støtte kommuner som er i fase 3.

Felles framdrift i arbeidet i regionen

I Agder har kommunene organisert seg i fire regionale samarbeid. Det er Østre Agder, Setesdalregionen, Region Kristiansand og Lister. Støtteapparatet vil forsøke å få til et årlig møte med hver av de fire regionene der Leve hele livet får et utvidet tema. I deler av disse møtene vil også forsøke å koble på andre nasjonale satsninger slik at reformarbeidet finner sin sammenheng med annet faglig fokus.

I 2021 vil disse møtene trolig bli gjennomført etter sommeren, da vaksinasjonsarbeidet har, og vil ta, mye fokus for ledere i helse- og omsorgstjenestene i kommunene. Fokus på møtene blir da å få kommunenes planarbeid til å henge sammen med prosess om handlingsplaner som igjen tegner kartet for satsning og implementering av reform i 2022.

De kommunene som gir uttrykk for økt oppfølging vil kunne få dette av støtteapparatet både før, men primært etter disse regionmøtene i 2021. Støtteapparatet vil da ha ekstra møtevirksomhet med disse kommunene og eventuelt koble kommunene sammen, også på tvers av regionene, for felles oppfølging.

I Agder jobbes det nå med et eget nettverk under fanen «aldersvennlig samfunn», med fokus blant annet på tverrsektorielt samarbeid. Samlinger som følge av denne satsningen vil også bidra til felles fremdrift. I tillegg er det etablert samarbeid med det nasjonale nettverket om aldersvennlig samfunn.

Internt Statsforvalteren i Agder

Arbeidet er forankret i embetets ledergruppe og er en av embetets 4 satsingsområder i felles VP. Internt i helse- og sosialavdelingen er ansvaret lagt til fagdirektør for kommunale helse og omsorgstjenester, med en seniorrådgiver som medansvarlig.

Intern referansegruppe i embetet består avdelingsdirektører fra Utdanning/barnevern (generasjonsmøter++), Landbruksavdelingen (gode matopplevelser++), Miljøavdelingen (bærekraft, stedsutvikling, planarbeid++), Justis- og vergemålsavdelingen (fremtidsfullmakt++) og Stab/Beredskap (redundans velferdsteknologi og infrastruktur++). Referansegruppen melder til helse- og sosialavdelingen når det planlegges fagtema/konferanser som kan ha relevans inn mot reformen. På den måten kan man få inn tema om reformen som bygger opp under ønsket om tverrsektoriell satsning.

Ansvar, roller og oppgaver i regionalt støtteapparat

Enhet	Rolle	Ansvar	Oppgaver
SFAG	Deltar fast. Kobling til nasjonalt støtteapparat	Ansvarlig for å gjennomføre oppdraget fra helsedirektoratet. Sørge for progresjon i arbeidet	<ul style="list-style-type: none"> Koordinere regionalt støtteapparat Ansvarlig for organisering, gjennomføring og oppsummering av kommunedialogmøtene Vurdere og fordele øremerkede tilskudd
KS Agder	Deltar fast	Kontakt og forankring opp mot KS egne organ, særlig sikre forankring i ordfører- og rådmannsorganer	<ul style="list-style-type: none"> Delta i kommunedialogmøter Være pådriver for lokale initiativ innen aldersvennlige kommuner Utarbeide forslag til saksframlegg til kommunestyrene Samarbeid med br.repr. og fylkeseldreråd om kurs/informasjon til alle eldreråd i Agder
USHT Øst USHT Vest	Deltar fast	Engasjere kommunene i fylket Spre kunnskap Pådriver for kompetanseutvikling innenfor satsningsområdene i reformen	<ul style="list-style-type: none"> Utarbeide kartleggings skjema Delta på dialogmøter med kommunene Arrangere læringsnettverk Kople arbeidet med «Sammen om kvalitet og forbedring» med «Leve hele livet» Arrangere årlig digital inspirasjonssamling for leve hele livet – eventuelt i samarbeid med andre fylker. Søke tilskuddsmidler for å opprette læringsnettverk med fokus aldersvennlig lokalsamfunn og tverrsektorielt samarbeid for kommunene i Agder.
Br.repr.	Deltar fast	Inspirere og motivere kommunene i arbeidet med Leve hele livet	<ul style="list-style-type: none"> Delta på dialogmøter i kommunene Tett kontakt med fylkeseldreråd Samarbeid med KS Agder og fylkeseldreråd om kurs/informasjon til alle eldreråd i Agder.
SOF	Deltar fast	Kobling til forskning på tema støtteapparatet jobber med.	
Norges frivillig-sentraler	Deltar ved behov/tema		
Husbanken	Deltar ved behov/tema		
Fylkes-kommunen	Deltar ved behov/tema		

Denne arbeidsbeskrivelse viser hovedtrekk i ansvarsfordelingen i støtteapparatet. Samtidig må støtteapparatet ha en fleksibel tilnærming, da behovene til kommunene for å få implementert reformen må få fokus. Støtteapparatet må således gå i takt med behovet til kommunene, samtidig som vi også fokuserer på å se på tvers av kommunegrensene, inspirere og motivere.

I Agder er vi svært heldige som har deltakelse av to brukerrepresentanter i støtteapparatet. Med god hjelp og støtte fra andre medlemmer i støtteapparatet vil disse fremover forsøke å få en tett dialog og samarbeid med fylkeseldreråd om oppfølging av alle eldreråd i Agder. Målet er å få til samlinger med alle eldrerådene der deltakere med jevne mellomrom skal få mer kompetanse om sin rolle i et eldreråd og dele gode erfaringer om metode.

Når dette dokumentet skrives er Norge i en pandemisk fase der smitteutbrudd og beredskapsarbeid preger veldig mye av ukene. Intensiteten svinger noe, men periodene med lite smitte er for få og dette lager utfordringer med progresjon for reformen. Innad i støtteapparatet er det nå svært tett samarbeid mellom USHT og Statsforvalter om planlegging og gjennomføring av møter i støtteapparatet. Slik vil resten av våren 2021 og trolig starten av høsten også foregå. Vi har nå to møteformer som vi veksler mellom, et kortere statusmøte hver måned og noen færre utvidede temamøter der vi går dypere i enkelte tema og rekker å få bedre diskusjon og idemyldring. Fra høsten 2021 vil møteledelse trolig gå over på rulling mellom de faste deltakerne, slik at alle bidrar på like vilkår i gruppa.

Inkludere andre aktører i det regionale arbeidet

Som vist i arbeidsbeskrivelsen har støtteapparatet allerede et innarbeidet samarbeid med Husbanken, Norges frivilligsentraler og Fylkeskommunen. I tillegg er det også samarbeid med et samfunnsplanleggingsfora som heter BynettSør, som koordineres av UiA.

Våren 2021 jobbes det også med å få til et mer formelt samarbeid om tverrsektorielle tema og samfunnsplanlegging med NHO Agder.

Medvirkning og involvering

For å sikre at vi går i takt med behovene (og mulighetsrommet) til kommunene vil vi bruke deltakelse i kommunale lederforum (i de fire regionene) til å avstemme aktiviteten til støtteapparatet. Alternativt vil vi bruke korte spørreundersøkelser i Forms, der vi innhenter behov og ønsker for oppfølging.

Kommunene i Agder har tidligere fått tilbud om å etablere egne kontaktpersoner for reformen. Kun tre kommuner har valgt dette. Resterende valgte at kommunalsjef helse/omsorg selv skulle være kontaktperson. Fordelen med dette er at det er kortere vei til eventuell organisasjonstilpasninger og budsjettinnspill når ledere selv er kontaktpersoner for reformen og i kraft av dette kan spille forslag både til støtteapparat og tilbake til kommunen. Bakdelen er hvis kommunalsjefene blir heftet av andre prosesser og ikke finner tilstrekkelig tid til å jobbe med reformen.

Akkurat nå er støtteapparatet noe usikker på hva som er mest fordelaktig for videre arbeid. Vi kommer derfor til å løfte spørsmål om kontaktperson en gang til. Dersom kommunene skal ha en egen kontaktperson bør denne ha posisjon til å bidra til endringer og være virkningsfull. Måten vi gjør dette på er å ta det opp med kommunene i kommunalsjefsforum i de fire regionene.

Samarbeid og dialog

I Agder har vi over tid hatt glede av samarbeid med kollegaer i Rogaland og Vestland. Det er jevnlig møter mellom kontaktpersoner hos statsforvalterne og det har også vært møter mellom hele støtteapparatene. Målet er å hjelpe hverandre og inspirere. Agder har bidratt med foredrag inn i samlinger som er gjort i andre fylker og andre fylker inviterer også støtteapparat og kommuner i Agder tilbake til egne webinar.

Ett av fokusområdene i Agder vil i 2021 være eldrerådene. Her vil støtteapparatet søke støtte fra Rogaland som har gjort mye spennende og bra med oppfølging og kursing av eldreråd.

I tillegg er statsforvalteren med på erfaringsdelingsmøter med andre fylker også, som kommer i tillegg til planlagt aktivitet om erfaringsdeling i regi av Helsedirektoratet. Dette gjelder også KS Agder og USHT-ene, som hver for seg har dialog med andre fylker/regioner.

Pandemien har vist at digitale møtearenaer gjør det lettere å møtes der distansen i kartet er stor. Sånne sett har det også åpnet muligheter til å tenke enda større om samarbeid. Et ønske fra Agder er eksempelvis at man nasjonalt nå deler på gjennomføring av inspirasjonskonferanser – der det er mulighet og vilje til dette. Støtteapparatet i Agder kommer til å være en av pådriverne for å få til dette. Enten som samarbeid med et par fylker, eller flere.

Samtidig ser støtteapparatet behovet for å «ta tilbake» det mer nære fokuset i samarbeid med kommunene. Gode diskusjoner og oppfølgingsspørsmål er vanskelig å få til digitalt, så støtteapparatet planlegger derfor med fysiske dialogmøter med kommunene så snart pandemien tillater dette. Det oppleves også lettere å få til kommunalt samarbeid når kommunene møter hverandre i et rom, enn når de møtes på et webinar.

Plan for nettverksarbeid

I Agder er det som nevnt fire eksisterende regionale helselederforum. Rammen for dette muliggjør regionale samlinger der flere fra kommunene i regionen inviteres til årlig dialog om reformen. Her vil statsforvalteren også forsøke å få dialog rundt andre nasjonale satsninger slik at disse også kan ses i sammenheng med Leve hele livet. Dette forumet har for øvrig regelmessig dialog om en felles satsning i fylket på velferdsteknologi, der også statsforvalteren er representert i møtene.

Støtteapparatet planlegger også en årlig inspirasjonskonferanse der det ønskes samarbeide med andre fylker når/hvis mulig. Støtteapparatet gjennomførte en slik konferanse digitalt vinteren 2021, med stor suksess. Innholdet var rettet mot det tverrsektorielle og vekket interesse fra både samfunnsplanleggere, fylkeskommune og næringsliv. Neste inspirasjonskonferanse vil bygge videre på innhold og erfaring fra 2021-versjonen.

BynettSør (UiA) har et nettverk der samfunnsplanleggere og helseledere møtes for å jobbe med byutviklingsprosjekt og lignende. Nettverket har stoppet opp på grunn av pandemien, men vil forhåpentligvis starte opp igjen i løpet av 2021. Støtteapparatet vil igjen melde seg på når BynettSør kommer i drift slik at reformen blir en del av diskusjonsgrunnlag for flere av disse byutviklingsprosjektene.

Fylkeskommunen har fylkeseldreråd. Dette fylkeseldrerådet har til vanlig årlige møter med alle eldreråd i Agder. Dette nettverket bruker nå støtteapparatet for å komme i tettere dialog med eldrerepresentanter i kommunene som ser/behandler saker som omhandler deres aldergruppe i kommunen. Det er støtteapparatets to brukerrepresentanter som, sammen med KS Agder, vil stå for denne kontakten.

Nye nettverk:

I Agder jobbes det våren 2021 også med et nytt nettverk - «**Læringsnettverk aldersvennlig lokalsamfunn Agder**». Navnet vil trolig bli endret, da dette skal bygge opp under/eksistere i tillegg til den nasjonale satsningen på aldersvennlig samfunn. Prosjektet har mål om å styrke den enkelte kommune i Agder sitt arbeid med et aldersvennlig lokalsamfunn, herunder å bidra til økt kunnskap, økt tverrsektoriell samhandling og brukermedvirkning hvor frivilligheten er en sentral aktør. Prosjektet skal bidra til å fremme gode arbeidsmåter og samarbeidsmodeller knyttet til kommunenes plan og planprosesser. Ulike offentlige og private aktører er involvert i prosjektet. Prosjektet er godt forankret igjennom nasjonale, regionale og lokale aktørene – eksempelvis Norges Frivilligsentraler, Hisøy Frivilligsentral (Arendal), andre frivilligsentraler i Agder, «Med hjerte for Arendal» og eldreråd/brukerrepresentanter.

Kommunene på Agder har allerede en velfungerende samarbeidskultur. Det er høy tillit mellom kommunene, og en regional struktur for samhandling og utvikling. Dette sammen med bredden av aktører som er knyttet til prosjektet, vil være de viktigste suksesskriterier i prosjektet. Prosjektet leverer innenfor flere av FN sine bærekraftsmål, og tar særlig for seg nr. 17: «Samarbeid om målene».

Prosjektet skal fra høsten 2021 arrangere digitale samlinger hver sjettede uke. Rammene i samlingene vil være foredrag i plenum, gruppearbeid og erfaringsutveksling. Det legges også opp til arbeid mellom samlingene, enten individuelt eller i tverrsektorielle grupper. 1-2 fysiske samlinger planlegges i året, når smittesituasjonen tillater dette. Prosjektet vil bli avsluttet på Arendalsuka 2022, der erfaringene og de viktigste resultatene fra Agder skal deles.

En annen «ny» samhandlingsarena i Agder er gjennom Fylkeskommunen og «**Regionplan Agder**». Det jobbes våren 2021 med å integrere Leve hele livet inn i handlingsplanen for Regionplan Agder, som er en regional plan for kommunene der man løfter opp distriktets utfordringer og muligheter.

Kommunikasjonsplan

Fast og jevn møtестruktur og informasjonsflyt har fokus i støtteapparatet våren 2021. Pandemien har gitt flere utfordringer for reformarbeidet det siste året, men det ser ut til at støtteapparatet nå skal kunne møte fast hver måned og dele informasjon. Fra disse møtene sprer støtteapparatet ut informasjon til fylkeskommunen, Husbanken, frivilligsentraler og andre samarbeidsaktører. I tillegg vil nyhetsbrev, og annen nasjonal informasjon, sendes videre til kommunene. Nyhetsbrevene fra Helsedirektoratet er for øvrig svært nyttige og støtteapparatet ser behov for at det kommer flere slike brev gjennom årene fremover.

Eldrerådene i Agder vil fremover få mer informasjon da støtteapparatet i større grad vil ha dialog med disse fremover. Helselederforumene er også et nettverk der statsforvalteren aktivt vil bruke mulighet til å både gi og få informasjon. Nettsider vil fortsatt bli brukt til informasjon, men erfaring fra arbeid med vaksinekoordinering har også vist at det i større grad er bedre å bruke færre nettsider til å publisere informasjon. Statsforvalteren kommer derfor til å aktivt vise til Helsedirektoratets nettside om reformen. Egne nettsider blir da brukt til mer lokale forhold dersom behov. Både KS og USHT-ene bruker sosiale medier (og egne nettsider) og kommer til å fortsette med dette de neste årene der dette er mulig.